

Briselē, 26.2.2020.
COM(2020) 100 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Atjaunināta informācija par Grieķijas pastiprinātu uzraudzību – 2020. gada februāris

{SWD(2020) 45 final}

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Ekonomikas attīstību un politiku Grieķijā uzrauga saskaņā ar Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu un pastiprinātas uzraudzības sistēmu atbilstīgi Regulai (ES) Nr. 472/2013 ⁽¹⁾. Veicot Grieķijas pastiprināto uzraudzību ⁽²⁾, atzīts, ka vidējā termiņā Grieķijai arī turpmāk ir jāpieņem pasākumi, kuru mērķis ir novērst ekonomikas un finanšu grūtību cēloņus vai iespējamus cēloņus, vienlaikus īstenojot strukturālas reformas, lai atbalstītu noturīgu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi.

Pastiprināta uzraudzība nodrošina visaptverošu pamatu ekonomikas attīstības uzraudzībai un tādas politikas īstenošanai, kas vajadzīga, lai nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas atveseļošanos. Minētā uzraudzība ļauj regulāri novērtēt jaunākās ekonomiskās un finanšu norises Grieķijā, kā arī uzraudzīt valsts finansēšanas nosacījumus un atjaunināt parāda atmaksājamības analīzi. Pastiprināta uzraudzība arī nodrošina ietvaru to vispārējo saistību novērtēšanai, kuras Grieķija uzņēmusies Eurogrupas sanāksmē 2018. gada 22. jūnijā – turpināt un pabeigt reformas, kas pieņemtas saskaņā ar Eiropas Stabilizācijas mehānisma (ESM) programmu, un nodrošināt, ka tiek saglabāti atbilstīgi finanšu palīdzības programmām pieņemto svarīgo reformu mērķi. Šajā kontekstā ar pastiprināto uzraudzību tiek sekots, kā

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 472/2013 (2013. gada 21. maijs) par to eurozonas dalībvalstu ekonomiskās un budžeta uzraudzības pastiprināšanu, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes grūtības, OV L 140, 27.5.2013., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1192 (2018. gada 11. jūlijs) par pastiprinātas uzraudzības aktivizēšanu attiecībā uz Grieķiju (OV L 211, 22.8.2018., 1. lpp.), Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/338 (2019. gada 20. februāris) par pastiprinātas uzraudzības pagarināšanu attiecībā uz Grieķiju (OV L 60, 20.2.2019., 17. lpp.), Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/1287 (2019. gada 26. jūlijs) par pastiprinātas uzraudzības pagarināšanu attiecībā uz Grieķiju (OV L 202, 31.7.2019., 110. lpp.), Komisijas Īstenošanas lēmums 2020, C(2020)901 (2020. gada 19. februāris).

tiek īstenotas konkrētas saistības – līdz saskaņotajam termiņam (2022. gada vidum) pabeigt svarīgas strukturālās reformas, kas tika sāktas saskaņā ar programmu sešās būtiskās jomās, proti: i) fiskālā un fiskāli strukturālā politika, ii) sociālā labklājība, iii) finanšu stabilitāte, iv) darba un produktu tirgi, v) privatizācija un vi) valsts pārvaldes modernizācija⁽³⁾. Desmit konkrēto saistību termiņš ir 2019. gada beigas, un šajā ziņojumā tiek novērtēts to progress, vienlaikus uzraugot arī turpmākos pasākumus saistībā ar iepriekšējām saistībām.

Šis ir piektais pastiprinātās uzraudzības ziņojums par Grieķiju. Tas tiek sagatavots reizē ar 2020. gada ziņojumu par Grieķiju Eiropas pusgada ietvaros. Šā ziņojuma pamatā ir konstatējumi, kas gūti Komisijas vizītes laikā Atēnās 2019. gada 22.–24. janvārī sadarbībā ar Eiropas Centrālo banku⁽⁴⁾. Starptautiskais Valūtas fonds piedalījās pēcprogrammas uzraudzības cikla kontekstā, savukārt Eiropas Stabilizācijas mehānisms piedalījās savas agrīnās brīdināšanas sistēmas ietvaros un saskaņā ar 2018. gada 27. aprīļa Saprāšanās memorandu par darba attiecībām starp Eiropas Komisiju un Eiropas Stabilizācijas mehānismu.

REFORMU SAISTĪBU ĪSTENOŠANĀ GŪTĀ PROGRESA VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

Šajā ziņojumā secināts, ka Grieķija ir labi pavisinājusies uz priekšu, īstenojot konkrētās 2019. gada beigu reformu saistības. Valdības īstendotajiem vai paziņotajiem papildu pasākumiem būtu jādod iespēja tos laikus pabeigt līdz sestajam pastiprinātās uzraudzības ziņojumam, kas ielānots 2020. gada maijā. Lai to panāktu, ir pastāvīgi nepieciešama Grieķijas iestāžu iesaiste, jo īpaši finanšu sektorā, kur ir vajadzīga būtiska turpmāka rīcība.

- Desmit konkrētās saistības, kuras jāizpilda līdz 2019. gada beigām, ietver svarīgas reformas, kuru mērķis ir palielināt Grieķijas publiskā sektora efektivitāti, stiprināt sociālās politikas efektivitāti, virzīt uz priekšu privatizācijas programmu un vēl vairāk uzlabot uzņēmējdarbības vides kvalitāti. Iestādes ir pabeigušas vai drīzumā pabeigs dažas no galvenajām saistībām, tostarp Publisko ieņēmumu neatkarīgās iestādes spēju veidošanas reformas vai publiskā sektora digitālās struktūrshēmas, kas ir daļa no Cilvēkresursu pārvaldības stratēģijas. Termiņi citu būtisko konkrēto saistību izpildei ir pielāgoti, ņemot vērā projektu sarežģītību vai pārmantoto kavēšanos. Tā tas bija, piemēram, sociālās solidaritātes ienākumu shēmas darba tirgus pilāra ieviešanas gadījumā, kura mērķis ir veicināt ilgtermiņa un ilgtspējīgu nodarbinātības izaugsmi, vai privatizācijas programmas gadījumā, neraugoties uz saglabāto impulsu, kas bija norādīts pēdējā ziņojumā. Pilns pārskats ir sniegts pielikumā. Iestādes tiek mudinātas nākt klajā ar papildpasākumiem, lai nodrošinātu pienācīgu progresu attiecībā uz reformām, kuru termiņi tika pielāgoti, piemēram, tādās jomās kā publisko finanšu pārvaldība vai regulatīvais slogs, kas gulst uz uzņēmumiem.
- Attiecībā uz to pastāvīgajām saistībām tiek īstenots Grieķijas Aktīvu un līdzdalības sabiedrības stratēģiskais plāns, un ir veiksmīgi veikti vairāki Aktīvu attīstības plāna

⁽³⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

⁽⁴⁾ ECB darbinieki piedalījās pārskatīšanas misijā saskaņā ar ECB kompetencēm un tādējādi nodrošināja speciālās zināšanas par finanšu sektora politiku un makroekonomiski svarīgiem jautājumiem, piemēram, par galvenajiem fiskālajiem mērķiem un ilgtspēju, un finansējuma vajadzībām. Pirms pārskatīšanas misijas notika tehniska misija 2020. gada 13.–21. janvārī.

darījumi, taču ir aktīvāk jāīsteno nokavēto maksājumu likvidēšanas plāns un līdzekļu atgūšana veselības aprūpes jomā. Finanšu sektora saistību jomā ir panākts zināms progress attiecībā uz nepieciešamajām reformām, lai novērstu ienākumus nenesošu aizdevumu uzkrāšanos. Tomēr joprojām ir būtiski noteikt prioritātes un paātrināt konkrētas svarīgas darbības. Konkrētāk, no grafika atpaliek neizskatīto mājtsaimniecību maksātspējas lietu izskatīšana, un progress, novēršot šķēršļus veiksmīgām e-izsolēm, joprojām ir ierobežots.

- Iestādes vienlaikus turpina pildīt savas 2020. gada vidus saistības, kas tiks novērtētas gada otrajā pusē. Tās strādā ciešā sadarbībā ar iestādēm un veic pasākumus, kas neietilpst Eurogrupas saistībās plašākas reformu programmas kontekstā, piemēram, labas likumdošanas, digitālās pārvaldības un izglītības jomā.

EKONOMIKAS UN FISKĀLĀ PERSPEKTĪVA

Ekonomikas atveseļošanās 2019. gadā turpinājās, un gaidāms, ka tā arī turpmāk nostiprināsies. Paredzams, ka ekonomikas izaugsme 2019. gadā sasniegs 2,2 %, kas ievērojami pārsniedz eurozonas vidējo rādītāju, proti, 1,2 %, galvenokārt pateicoties labiem eksporta rādītājiem. Sekmīga tūrisma sezona veicināja pakalpojumu eksportu, bet arī preču eksports joprojām bija noturīgs, neraugoties uz mazāku izaugsmi eurozonā. Paredzams, ka ekonomikas izaugsme 2020. gadā palielināsies līdz 2,4 %, pieaugot iekšzemes pieprasījumam, kuru sekmē pozitīvas gaidas un 2020. gada budžetā iekļautā izaugsmei labvēlīga nodokļu novirzīšana. Paredzams, ka turpināsies darba tirgus atveseļošanās un bezdarbs 2020. gadā samazināsies līdz 15,2 %, savukārt tiek prognozēts, ka inflācija tuvākajā laikā joprojām būs pieticīga.

Perspektīva joprojām ir pakļauta gan augšupvērstiem, gan lejupvērstiem riskiem. Jaunākie statistikas labojumi un rādītāji, kas atspoguļo uzņēmumu un patērētāju vēlmes, norāda uz augšupvērstiem riskiem 2019. un 2020. gadā. Prognozes joprojām ir piesardzīgas attiecībā uz ārējā sektora ieguldījumu izaugsmē 2020. gadā, ņemot vērā arī lēno pieaugumu darbaspēka vienības izmaksām Grieķijā, bet 2019. gadā un pirms tam novērotā Grieķijas eksporta tirgus daļu izaugsme varētu izrādīties noturīgāka, jo īpaši apvienojumā ar ražīguma pieaugumu. Lejupvērstie riski ir galvenokārt saistīti ar neskaidro ģeopolitisko situāciju un ilgstošo politisko spriedzi plašākā reģionā, kā arī plānoto publisko investīciju projektu nepietiekamo izpildi un to ietekmi uz iekšzemes pieprasījumu. Prognoze balstās uz pieņēmumu, ka tiks turpinātas reformas, par kurām panākta vienošanās pastiprinātās uzraudzības ietvaros. Konkrētāk, ieguldījumu finansējuma sniegšana, izmantojot banku sektoru, būs atkarīga no ātras to finanšu sektora reformu īstenošanas, ar kurām paredzēts sniegt atbalstu banku starpniecības spējām.

Pamatojoties uz provizoriskajiem datiem par 2019. gadu, paredzams, ka Grieķija pārsniegs primārā pārpalikuma mērķi – 3,5 % no IKP, pārsniedzot tās fiskālos mērķus piekto gadu pēc kārtas. Paredzams, ka primārais pārpalikums 2019. gadā sasniegs aptuveni 4 %, ņemot vērā “sociālo dividendi” 186 miljonu EUR apmērā, kas piešķirta neaizsargātām mājtsaimniecībām, un neizpildīto sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību 200 miljonu EUR apmērā nokārtošanu gada beigās. Tas atbilst nominālajam pārpalikumam aptuveni 1,6 % apmērā no IKP salīdzinājumā ar eurozonā prognozēto deficītu 0,8 % apmērā no IKP. Pirms gada beigu maksājumiem izpildes pārsniegums salīdzinājumā ar iepriekšējā ziņojumā prognozēto bilanci 3,8 % apmērā no IKP būtu sasniedzis 4,2 % no IKP. Starpība galvenokārt skaidrojama ar labākiem, nekā bija gaidīts, ieņēmumiem no sociālajām iemaksām un

nodokļiem un ar patēriņa izdevumu nepietiekamo izlietojumu. Daļa no lielākā ieņēmumu izlietojuma bija saistīta ar vienreizējiem faktoriem.

Saglabājot kopumā neitrālu ietekmi uz bilanci, vispārējās valdības ieguldījumi bija par 1,1 % no IKP mazāki, nekā sākotnēji plānots. Lai novērstu publisko investīciju budžeta atkārtoto nepilnīgo izlietojumu, iestādes ir sākušas īstenot rīcības plānu uzraudzības uzlabošanai. Rīcības plāns pašlaik virzās uz īstenošanu līdz 2021. gada beigām. Plāni izveidot projektu sagatavošanas mehānismu ir agrīnā posmā, taču paredzams, ka tie palīdzēs mērķtiecīgāk un pilnīgāk izpildīt publisko investīciju budžetu. Publisko investīciju budžeta nepietiekama izpilde rada arvien lielākas bažas arī attiecībā uz tehnisko darbu ar *SMP-ANFA* ienākumu ekvivalentu summu iespējamo izmantošanu saskaņotiem ieguldījumiem (sk. arī turpmāk).

Iestādes ir sākušas īstenot 2020. gada budžetu, kas iepriekšējā ziņojumā tika novērtēts kā atbilstīgs fiskālajam mērķim – 3,5 % no IKP, un tās sagaida, ka pavasarī radīsies fiskālās manevrēšanas iespējas papildu pasākumu finansēšanai. Valdības mērķis ir vēl vairāk samazināt *ENFIA* īpašuma nodokli, vienlaikus palielinot tā nodokļa bāzi, un samazināt īpašo solidaritātes nodevu un sociālā nodrošinājuma iemaksas. Pastāv risks, ka šajā nolūkā uzņēmumu ienākuma nodokļa pakāpeniskā samazināšana līdz 20 %, par ko tika paziņots 2019. gada jūlijā, var tikt atlikta. Šo pasākumu novērtējums tiks veikts saistībā ar vidēja termiņa fiskālās stratēģijas sagatavošanu, kurai jābūt gatavai 2020. gada maijā, kopā ar dažu nelielu, 2020. gada budžetā iekļauto fiskālo pasākumu atkārtotu novērtējumu. Paredzams, ka vidēja termiņa fiskālā stratēģija atspoguļos arī gaidāmo pensiju reformu, kas pašlaik tiek izstrādāta, lai fiskāli neitrāli reaģētu uz 2019. gada Valsts padomes nolēmumu, un izmaksas, kas saistītas ar neizskatīto izmantoto valsts garantiju uzkrājumu banku aizdevumiem ar vērtību 1,1 % apmērā no IKP piecu gadu laikā.

Nemot vērā migrācijas plūsmu pastiprināšanos, iestādes norādīja, ka pašreizējais migrācijas korekcijas mehānisms nesedz migrācijas krīzes kopējās izmaksas pilnā mērā⁽⁵⁾. Migrācijas korekcijas mehānisms, par kuru tika panākta vienošanās, ļauj no primārās bilances svītrot attaisnotos, ar migrāciju saistītos izdevumus (atskaitot ES līdzekļus) līdz 0,2 % no IKP, taču, pamatojoties uz pašreizējo metodiku, faktiskās summas, kas atskaitītas no primārās bilances, pastāvīgi ir ievērojami zemākas par šo līmeni. Grieķijas iestādes un Eiropas iestādes ir sākušas izvērtēt šķēršļus, kas traucē Grieķijas iestādēm korekcijas mehānismā ņemt vērā kopējās izmaksas, un nākamajā ziņojumā ziņos par konstatējumiem.

Kopumā Grieķijas fiskālā un ekonomiskā perspektīva ir uzlabojusies. Pastāvīgi stabila fiskālais sniegums un izaugsmei labvēlīga politikas programma ir atstājuši ietekmi uz ekonomikas klimatu, noskaņojuma rādītājiem tuvojoties pirmskrīzes līmenim. Grieķijai ir izdevies atgriezties valsts obligāciju tirgos, sasniedzot vēsturiski zemu ienesīgumu. Ienesīguma starpības pagājušajā gadā ir ievērojami samazinājušās, un Grieķijas ekonomikas perspektīvas uzlabošanās rezultātā Grieķijas kredītreitings ir pakāpeniski uzlabojies. Reformu saistību ievērošanai būs liela nozīme, lai saglabātu vidēja termiņa un ilgtermiņa izaugsmes izredzes.

⁽⁵⁾ Pašlaik spēkā esošā migrācijas korekcijas mehānisma definīcija ir atrodama Komisijas atzinumā par Grieķijas budžeta plāna projektu (SWD(2018) 516, 5. zemsvītras piezīme).
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/c_2018_8016_el_en.pdf

Neraugoties uz pozitīvajām perspektīvām, Grieķijas publiskās finanses joprojām saskaras ar fiskālajiem riskiem, kurus šajā posmā ir grūti izteikt skaitļos. Pirmkārt, neraugoties uz neseno Valsts padomes nolēmumu attiecībā uz iepriekšējām pensiju reformām, joprojām tiek izskatītas daudzas lietas, kurās pensionāriem tiek pieprasīti maksājumi ar atpakaļejošu spēku, un Valsts padome tās izskatīs “izmēģinājuma procesā”, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju visās tiesās. Papildu fiskālo risku rada uzņēmuma *Attikos Helios*, kas darbojas tūrisma un viesmīlības nozarē, tiesas prāva pret Valsts nekustamā īpašuma uzņēmumu. Lieta patlaban tiek izskatīta Atēnu Apelācijas tiesā. Papildu fiskālo spiedienu varētu radīt plānotie pasākumi attiecībā uz Grieķijas Valsts bankas (privātas komercbankas) privāto papildpensiju fondu. Fiskālā ietekme būs atkarīga no statistiskās uzskaites laika, kad pensiju saistības tiek pārvestas uz vispārējo valdību, kā arī no nolēmumiem divās pašlaik notiekošās tiesvedībās, kurās iesaistītas visas attiecīgās puses (valsts, banka un pensionāri).

Ir sākušās tehniskas diskusijas par iespējamu SMP-ANFA ienākumu ekvivalentu izmantošanu bruto finansējuma vajadzību samazināšanai vai citiem saskaņotiem ieguldījumiem. Īstenojot attiecīgās pilnvaras, ko Eurogrupa piešķīra 2019. gada decembrī⁽⁶⁾, iestādes dalījās sākotnējos apsvērumos par SMP-ANFA ienākumu ekvivalentu izmantošanu un saistīto ietekmi uz strukturālo līdzsvaru pastiprinātas uzraudzības misijas laikā. Eiropas iestādes sadarbojas ar Grieķijas iestādēm tehniskā līmenī, lai pēc tam sniegtu ziņojumu Eurogrupai 2020. gada jūnijā. Pastāv vispārēja izpratne, ka ieguldījumi veicina izaugsmi. Iestādes arī ierosināja apsvērt iespēju izveidot fiskālās izlīdzināšanas mehānismu, kas ļautu ņemt vērā primārā pārpalikuma mērķu iepriekšējo pārsniegumu nākamajā gadā, kā arī samazināt primārā pārpalikuma mērķi līdz 2022. gadam. Jebkurš priekšlikums, kas maina vienošanos, kura 2018. gada jūnijā tika panākta ar Eiropas partneriem, būtu jāapspriež Eurogrupā, un tajā būtu jāņem vērā atbilstība ES fiskālajai sistēmai un parāda atmaksājamībai.

VALSTS FINANSĒŠANA UN PARĀDA ATMAKSĀJAMĪBA

Grieķija pastiprināja savu iesaisti valsts obligāciju tirgū, 2020. gada janvārī emitējot jaunas obligācijas. Konkrētāk, janvāra beigās tika emitētas obligācijas ar 15 gadu termiņu par summu 2,5 miljardi EUR. Pastāvot lielai investoru ieinteresētībai, galīgais rīkojumu reģistrs bija gandrīz 19 miljardi EUR, un sasniegtais ienesīgums 1,9 % apmērā bija zemāks par gaidīto. Aptuveni 84 % izsolīto obligāciju tika pārdoti ārvalstu investoriem, galvenokārt reālās naudas ieguldītājiem. Tā bija pirmā reize, kad Grieķija emitēja obligāciju ar tik ilgu termiņu atklātā izsolē kopš krīzes sākuma, un arī pirmā reize, kad tā emitēja obligāciju ar dzēšanas termiņu pēc Eiropas Finanšu stabilitātes instrumenta aizdevumu pašreizējā atliktā maksājuma termiņa beigām, t. i., pēc 2032. gada. Tas norāda, ka investori saskata ierobežotu pārguldīšanas risku arī šajā termiņā. Pamatojoties uz finansēšanas stratēģiju, šogad ir sagaidāmas turpmāka obligāciju emitēšana, ar kurām varētu finansēt turpmākas valsts un privātā sektora parādu pirmstermiņa atmaksas. Valsts obligāciju ienesīguma starpība ir vēl vairāk samazinājusies, un 10 gadu starpība salīdzinājumā ar Vāciju februāra vidū sasniedz

⁽⁶⁾ Eurogrupa pilnvaroja Eiropas iestādes sākt tehnisku darbu ar ANFA un SMP ienākumu ekvivalentu iespējamo izmantošanu, lai samazinātu bruto finansējuma vajadzības vai finansētu ieguldījumus, par kuriem panākta savstarpēja vienošanās, saskaņā ar apstiprinātajiem fiskālajiem mērķiem un Eurogrupas 2018. gada jūnija paziņojumu. Eurogrupas 2019. gada 4. decembra paziņojums par Grieķiju: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/04/eurogroup-statement-on-greece-of-4-december-2019/>.

140 bāzes punktu līmeni, savukārt Grieķijas kredītreitings ir turpinājis uzlaboties. Grieķija turpina saglabāt ievērojamu skaidras naudas rezervi, un valsts naudas rezerves 2019. gada beigās tika lēstas aptuveni 23,5 miljardu EUR apmērā, kas ir pietiekami, lai segtu finansējuma vajadzības vairāk nekā divu gadu garumā, ja tiks sasniegti primārās bilances mērķi.

Ir veikts secīgs parāda atmaksājamības analīzes rezultātu atjauninājums. Makroekonomisko pieņēmumu atjauninājums un jaunākie obligāciju emisijas dati norāda, ka parādam joprojām būs tendence samazināties (izņemot līmeņa izmaiņu atlikto procentu maksājumu kapitalizācijas dēļ 2033. gadā), joprojām esot virs 100 % no IKP līdz 2040. gadam. Otrs scenārijs ar procentu likmju papildu atjaunināšanu, kā modelēts saskaņā ar pašreizējo regulējumu, liecina, ka parāds virs 100 % no IKP saglabātos līdz 2039. gadam. Grieķijas bruto finansējuma vajadzības prognozes perioda beigās sasniedz 13,5 % no IKP pirmajā scenārijā un 12 % no IKP otrajā scenārijā. Pašlaik notiek visaptveroša to pieņēmumu sistēmas pārskatīšana, uz kuriem balstās Eiropas iestāžu izmantotā parāda atmaksājamības analīze, un to pabeigs līdz 6. pastiprinātas uzraudzības ziņojuma laikam.

NODOKĻI UN PUBLISKO FINANŠU PĀRVALDĪBA

Ir panākts nozīmīgs progress, lai paplašinātu nodokļu bāzi 2020. gada ENFIA īpašuma nodokļa iekasēšanai, palielinot zonālās sistēmas aptverto iedzīvotāju īpatsvaru no 85 % līdz 98 %. Paredzams, ka 2020. gada pavasarī tiks pabeigta jauna valsts mēroga pārvērtēšana, lai līdz 2020. gada vidum īpašuma nodokļa vērtības saskaņotu ar tirgus cenām, kas ir konkrēta saistība. 2020. gada budžetā paredzēta gandrīz fiskāli neitrāla īpašuma nodokļa iekasēšana, kuras pamatā ir jaunās vērtības, nedaudz palielinot ENFIA ieņēmumus par 140 miljoniem EUR salīdzinājumā ar 2019. gadu. Bāzes paplašināšana varētu sniegt iespējas pārstrukturēt īpašuma nodokļa likmes un robežvērtības.

Darbinieku skaits Publisko ieņēmumu neatkarīgajā iestādē 2019. gadā palielinājās, bet nesasniedza 2019. gada beigu mērķi (konkrētas 2019. gada beigu saistības, ko aizstāj ar līdzvērtīgiem pasākumiem). Darbinieku skaits 2019. gadā pieauga līdz 11 902 darbiniekiem, kas ir par 264 darbiniekiem vairāk nekā gada sākumā. Tomēr, ņemot vērā iepriekšējo kavējumu uzkrāšanos, faktiskais darbinieku skaits saglabājās zemāks nekā sākotnējais mērķis – 12 500 darbinieki. Neatkarīgās iestādes vadītāja pilnvaru atjaunošana nodrošina nepārtrauktību un atvieglos tā pārveidi par efektīvu un iedarbīgu nodokļu iestādi, kas atbilst paraugprakseī.

Papildpasākumos, par kuriem tika panākta vienošanās, ņemot vērā nesasniegto personāla komplektēšanas mērķi, kopumā ir panākts labs progress, jo īpaši attiecībā uz cilvēkresursu reformu un mājokļu jautājumiem, un paredzams, ka tie turpināsies līdz 2020. gada aprīļa beigām. Ir pieņemti papildu tiesību akti par klasifikāciju, kas ir cilvēkresursu reformas priekšnoteikums, un līdz aprīļa beigām paredzēts pieņemt turpmākus tiesību aktus, kuros noteiktu atalgojuma regulējumu attiecībā uz klasifikāciju sistēmu. Attiecībā uz IT sistēmu ir apzinātas galvenās jomas, kurās līdz 2020. gada aprīlim būs jāprecizē Iestādes un attiecīgo Digitālās pārvaldības ministrijas dienestu kompetence un resursi, kas ļautu līdz 2020. gada vidum vienoties par pakalpojumu līmeņa vienošanos. Visbeidzot, ir izstrādāts detalizēts ceļvedis Iestādes pārcelšanai uz vienu atrašanās vietu, pieņemot lēmumu par to, ka publiskā struktūra, kura pašlaik izmanto šīs telpas, tās pametīs, kā arī līdz 2020. gada martam ir gaidāms piedāvājums nodrošināt nomu Iestādei. Saskaņā ar ceļvedi ir paredzams, ka Iestāde līdz 2021. gada aprīlim pārcelsies uz savām jaunajām telpām.

Iestādes gūst panākumus vairākos svarīgos projektos, kas uzlabo Iestādes spējas, un tās gatavo vērienīgāku plānu kontrabandas apkarošanai. Norit darbs pie IT sistēmas izveides gala-gala (*end-to-end*) datu vākšanas sistēmai (konkrētas 2021. gada vidus saistības) un “datu vākšanas paraugbiroja”, un plāni par elektronisko rēķinu ieviešanu 2020. gadā virzās uz priekšu. Iestādes arī plāno pastiprināt Operatīvās koordinācijas centru, kas tika izveidots kā programmas saistības ar misiju – apkarot kontrabandu un koordinēt attiecīgos dienestus. Centra spējas pēdējā laika ir samazinājušās, jo darbinieku norīkošana nav atjaunota, un paredzams, ka drīzumā tiks pieņemti primārie tiesību akti, lai risinātu šo jautājumu. Iestādes plāno paaugstināt centra vadības komitejas sastāvu līdz ministru vietnieku un Iestādes vadītāja līmenim, kas nodrošinātu efektīvāku koordināciju. Centrs arī turpmāk savā darbībā būs integrēts Iestādes struktūrā, un tā kopējās spējas tiks uzlabotas.

Iestādes atsāka sociālā nodrošinājuma iemaksu 120 maksājumu shēmu personām, kuras izstājās no šīs shēmas, un tas radīja zināmas bažas par to, cik ticama ir iestāžu apņemšanās izbeigt ilgstošu *ad hoc* maksājumu shēmu nodrošināšanas praksi. Iestādes apgalvoja, ka daudzi parādnieki ir brīvprātīgi izstājušies no shēmas IT sistēmas kļūdu dēļ. Tomēr pieņemtā tiesību norma, kas padarīja iespējamu atkārtotu pievienošanos shēmai līdz 2020. gada maija beigām, šķiet nesamērīgi dāsna gan attiecībā uz atkārtotas pievienošanās termiņa ilgumu, gan atbilstību, jo tā ļāva atkārtoti pievienoties arī parādniekiem, kuri patiešām nebija ievērojuši noteikumus. Tāpēc atzinīgi vērtējams tas, ka iestādes iesniedza šā tiesību akta grozījumu, kas saīsinās laikposmu līdz 2020. gada marta beigām un arī ierobežos atbilstību, lai atkārtoti pievienotos shēmai.

Neto nokavēto maksājumu apjoms 2019. gada beigās sasniedza 1,2 miljardus EUR, kas par 220 miljoniem EUR pārsniedza 2019. gada oktobra likvidēšanas plāna mērķi (pastāvīgas saistības). Salīdzinot ar 2019. gada augustu, neto nokavēto maksājumu uzkrājums samazinājās par 50 miljoniem EUR. Pensiju pieprasījumu izskatīšanas neefektivitāte un kļūdas, precīzi aprēķinot pensiju pieprasījumu par kavētiem maksājumiem neto krājumu, veido lielāko daļu noviržu. Dažas nepilnības salīdzinājumā ar mērķi ir novērotas arī valsts un vietējo pašvaldību kavētajos maksājumos. Tiek gatavoti papildu pasākumi, kas jo īpaši vērsti uz neizmaksātām pensijām, un dažus jau ir sāks īstenot. Pasākumi ietver vairākus tiesību aktu grozījumus, lai reglamentētu konkrētu kavēto maksājumu samaksu, ciešāku uzraudzību, papildu apmācību un paraugprakses apmaiņu. Iestādes joprojām ir apņēmušās īstenot 2019. gada oktobra likvidēšanas plānu un paredz, ka līdz 2021. gada vidum tiks sasniegts mērķis – nokārtot vēl neizskatītās pensiju prasības.

Lai gan neto krājumi samazinās, joprojām rodas jauni kavētie maksājumi, kas norāda uz nepilnībām maksājumu ķēdē un iekšējās kontroles funkcijās. Savlaicīgas maksājumu ķēdes izveides kontekstā efektīvu iekšējās kontroles mehānismu trūkums joprojām rada bažas, un tas palēnina maksājumu apstrādi, jo īpaši struktūrās, kurās Revīzijas palātas veiktās *ex ante* revīzijas nesen tika pakāpeniski samazinātas. Revīzijas palāta veic plašu aptauju par šo jautājumu visā valsts pārvaldē, lai līdz šā gada beigām paātrinātu efektīvu iekšējās kontroles sistēmu izveidi un vajadzības gadījumā sniegtu papildu norādījumus. Galvenā grāmatvedības iestāde apņēmas izskatīt ieteikumus par maksājumu ķēdes racionalizēšanu, izmantojot nesen veiktu tehniskā atbalsta projektu, ko nodrošināja Starptautiskais Valūtas fonds, un vajadzības gadījumā pieņemt seku mazināšanas pasākumus.

Ir ieviests vispārējās valdības Valsts kases konta sistēmas naudas līdzekļu uzraudzības sistēmas regulējums, vienlaikus īstenojot naudas līdzekļu prognozēšanas izmēģinājuma projektu (abas ir konkrētas 2019. gada beigu saistības). Visas nozīmīgās vispārējās

valdības struktūras ir atvērušas kontus Grieķijas Bankā un tos izmanto, lai saņemtu valsts dotācijas vai subsīdijas. Dažas mazas struktūras vēl nav pievienojušies shēmai, bet Galvenā grāmatvedības iestāde plāno drīzumā veikt pasākumus, lai nodrošinātu pilnīgu aptvērumu. 2019. gada beigās tika uzsākts naudas līdzekļu prognozēšanas izmēģinājuma projekts, un tā rezultātā līdz 2020. gada oktobrim tiks izstrādāta stratēģija tā ieviešanai pārējās struktūrās. Ņemot vērā projekta sarežģītību, tas tiks novērtēts, pamatojoties uz starpposma ziņojumu, kas jāiesniedz līdz marta beigām, un ieviešanas stratēģijas projektu, kas jāiesniedz līdz aprīļa beigām.

Uz priekšu virzās vienotās kontu kartes (konkrētas 2021. gada vidus saistības attiecībā uz centrālo administrāciju) vispārējā īstenošana, tomēr tās īstenošana visā centrālajā valdībā, tostarp publisko investīciju budžetā, joprojām ir problemātiska. Kontu kartes projekta pārvaldības struktūra ir būtiski pastiprināta, un tagad to uzskata par plašu publisko finanšu pārvaldības instrumentu, kas ietver iepirkumu un e-rēķinus. Tomēr publisko investīciju budžeta konta plāna pilnīga īstenošanas gaita nav pietiekama. Pārskatītajā iestāžu plānā būs jāiegulda turpmāks darbs, jo īpaši attiecībā uz konta plāna īstenošanu budžeta plānošanas posmā, vienlaikus pilnībā ievērojot uzkrāšanas principu grāmatvedībā.

SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA

Lai gan situācija sociālajā jomā joprojām ir sarežģīta, paredzams, ka tā turpinās uzlaboties, pateicoties kopējai ietekmei, ko rada ekonomikas atlabšana un pēdējo gadu laikā veiktās sociālās labklājības reformas. Ir veikti būtiski pasākumi, lai uzlabotu sociālās labklājības sistēmas efektivitāti, iedarbīgumu un atbilstību, – ir ieviesta garantētā ienākumu minimuma shēma un mājokļa pabalsts. Saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem datiem laikposmā no 2017. līdz 2018. gadam nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku īpatsvars samazinājās no 34,8 % līdz 31,8 %, savukārt smagas materiālās nenodrošinātības īpatsvars samazinājās no 21,1 % līdz 16,7 %. Lai gan mājokļa pabalsts sniedz atbalstu neaizsargātām mājāsaimniecībām īres izmaksu segšanai, neaizsargātiem mājokļu īpašniekiem, kuriem ir hipotēka, līdzīga, pastāvīga atbalsta nav⁽⁷⁾. Invaliditātes pabalstu sistēmas reformas pabeigšana un vietējā sabiedriskā transporta subsīdiju sistēmas pārskatīšana varētu vēl vairāk uzlabot labklājības sistēmas efektivitāti.

Iestādes gatavo pensiju tiesību aktu pielāgojumus, lai izpildītu Valsts padomes 2019. gada lēmumu. Pielāgojumi ietvers augstākas uzkrājuma likmes darba stāžam, kas ir ilgāks par 30 gadiem, sociālo iemaksu jaunu sistēmu pašnodarbinātām personām un atgriešanos pie papildu pensiju līmeņiem pirms 2014. gada, kuru samazināšanu tiesa atzina par neatbilstošu konstitūcijai. Uzkrājuma likmju pieaugums vēl vairāk palielinās sistēmas dāsnumu personām ar ilgāku darba stāžu, radot pēc Eiropas standartiem lielus vidējos ienākumu aizvietošanas rādītājus. Attiecībā uz sociālajām iemaksām iestādes plāno nodalīt pašnodarbināto personu veiktās iemaksas no deklarētajiem ienākumiem, vienlaikus palielinot minimālo samaksāto summu. Jauno pasākumu prognozētā ietekme ir mazāka par 0,5 % no IKP, ko iestādes plāno finansēt, (daļēji) novirzot līdzekļus no 2019. gadā atkārtoti ieviestās 13. pensijas. Atlikusī budžeta daļa, kas iepriekš bija piešķirta 13. pensijai, tiks izmantota, lai segtu veselības politikas un sociālās labklājības izmaksas, piemēram, atbalstot garantētā

⁽⁷⁾ Pašlaik pastāv galvenās dzīvesvietas aizsardzības sistēma saskaņā ar Mājāsaimniecību maksātspējas (*Katseli*) likumu, un tādējādi tā attiecas tikai uz ienākumus nenesošiem hipotekārajiem kredītiem, taču tās darbība beigsies 2020. gada aprīļa beigās.

ienākumu minimuma palielināšanu no sociālās solidaritātes ienākumu shēmas vai pastāvīga pabalsta ieviešanu neaizsargātiem mājokļu īpašniekiem, kuriem ir hipotēka.

Iestādes ir izstrādājušas rīcības plānu, lai novērstu kavēšanos vienotā sociālā nodrošinājuma fonda izveidē (konkrētas 2020. gada vidus saistības). Turpmākajos mēnešos tiks uzsākta vērienīga rīcības plāna īstenošana vienotā sociālā nodrošinājuma fonda digitalizācijai, lai līdz 2020. gada beigām un 2021. gada vidum apvienotu visu iepriekšējo fondu IT sistēmas un pakalpojumu digitalizāciju. Iestādes ir arī paziņojušas par lēmumu efektivitātes uzlabošanu nolūkā iekļaut papildu pensiju fondu vienotajā sociālā nodrošinājuma fondā.

Ir atsāktas līdzekļu atgūšanas administratīvās procedūras (pastāvīgas saistības), un tiek gatavoti pasākumi, lai ierobežotu atgūstamo summu apmēru. Pašlaik notiek līdzekļu atgūšana par zālēm (izmantojot 2019. gadā ieviesto 120 maksājumu shēmu), un drīzumā sāksies līdzekļu atgūšana attiecībā uz privātām klīnikām un citiem pakalpojumu sniedzējiem. Bažas rada aizvien pieaugošās atgūstamās summas, jo īpaši attiecībā uz zālēm. Iestādes plāno pastiprināt centienus, lai īstenotu obligātos recepšu/ārstēšanas protokolus, kuru mērķis ir ierobežot neatbilstīgu zāļu izrakstīšanas praksi, un stiprināt spējas sarunās par zāļu cenām, jo īpaši attiecībā uz dārgām zālēm. Eiropas iestādes ir mudinājušas iestādes apsvērt iespēju līdzekļu atgūšanas sistēmā iekļaut riska dalīšanas elementu un nodrošināt slimnīcu budžetu atbilstību iedzīvotāju veselības aprūpes vajadzībām.

Pēc izziņotās sistēmas pārveides ir atsākusies virzība visaptveroša primārās veselības aprūpes nodaļu tīkla izveidē (konkrētas 2020. gada vidus saistības). Saskaņā ar pārskatīto stratēģiju pārējās 120 vietējās veselības aprūpes vienības ("TOMY") sāks darboties esošo veselības centru telpās. Tomēr primārās aprūpes tīkla pilnīga ieviešana joprojām saskaras ar nopietnām problēmām, tostarp saistībā ar nepieciešamā ģimenes ārstu skaita pieņemšanu darbā, kā arī nepilnīgu obligāto reģistrāciju un norīkojumu izsniegšanu. Pabeigt tīklu, kas aptvertu visus iedzīvotājus, līdz 2020. gada vidum nebūs iespējams, bet jaunajā stratēģijā tiek izskatīti daži no šobrīd galvenajiem kavēšanās cēloņiem, un iestādes ir pārliecinātas, ka spēs līdz 2020. gada beigām pabeigt pilnīgu ieviešanu, tostarp norīkojumu izsniegšanas un nosūtīšanas funkcijas.

Būs grūti sasniegt mērķi, proti, centralizētā iepirkuma daļu 30 % apmērā (konkrētas 2020. gada vidus saistības), taču decentralizētā iepirkuma plānotā uzsākšana reģionālā līmenī varētu paātrināt procesu. Iestādes ir iesniegušas pārskatītu stratēģiju attiecībā uz centralizēto iepirkumu, vienlaikus pārveidojot jauno centrālo veselības aprūpes iepirkuma struktūru par privāttiesību juridisku personu. Jaunajā stratēģijā paredzēts decentralizēts iepirkums reģionālā līmenī, kuram procedūras būtu jāpadara administratīvi mazāk apgrūtinātas, jāpaātrina konkursa process un jāsniedz vairāk iespēju pieteikties. Iestādes plāno labāk izmantot Cenu novērošanas centru, lai nodrošinātu, ka visi neefektīvie izdevumi, no kuriem iespējams izvairīties, tiktu novērsti pēc iespējas ātrāk.

Invaliditātes pabalstu sistēmas reforma (konkrētas 2019. gada vidus saistības) virzās uz priekšu, taču ar būtiskiem kavējumiem, kurus iestādes nespēj ietekmēt. Jauno metodiku būtu bijis jāizstrādā, pamatojoties uz izmēģinājuma projekta novērtējumu, kura galīgā versija vēl nav sagatavota. Iestādes ir vienojušās līdz 2020. gada aprīlim iesniegt jaunu pārskatītu grafiku tās ieviešanai valsts līmenī, kurā tiks ņemtas vērā novērtējuma ziņojuma projektā konstatētās problēmas. Iestādes ir paziņojušas par savu nodomu pārskatīt visu invalīdu pabalstu un pakalpojumu kopumu, lai stiprinātu pabalstu natūrā un pakalpojumu sniegšanu.

Paredzams, ka līdz 2020. gada aprīļa beigām tiks pabeigts novērtējums attiecībā uz subsīdiju sistēmu vietējam sabiedriskajam transportam (konkrētas 2019. gada beigu saistības). Kavēšanās ir saistīta ar daudziem atšķirīgiem saņēmējiem (šāda veida subsīdijas saņem desmit dažādas iedzīvotāju grupas) un vairāku ministriju iesaistīšanos.

FINANŠU POLITIKA

Pēc kapitāla kontroles atcelšanas 2019. gada septembrī banku sektors turpināja nostiprināties, taču mantotie riski un problēmas joprojām ir lielas. Iekšzemes noguldījumi turpināja palielināties, vēl vairāk uzlabojot situāciju Grieķijas banku likviditātes jomā. Banku rentabilitāte liecina par atlabšanu, taču tā joprojām ir zema. Bankas ievēro kapitāla prasības, bet kapitāla struktūra ir lielā mērā atkarīga no aktīviem, kas saistīti ar valsti, jo īpaši atlikto nodokļu kredītu lielā apjoma dēļ. 2019. gadā banku neto aizdevumi nefinanšu sabiedrībām turpināja uzlaboties, savukārt kredītu pieaugums mājāsaimniecībām saglabājās negatīvs, ņemot vērā aizdevumu likmju turpmāku samazināšanos.

Ienākumus nenesošo aizdevumu samazinājuma temps 2019. gadā paātrinājās, tomēr ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvars joprojām ir ļoti augsts. Ienākumus nenesošo aizdevumu apjoms 2019. gada septembra beigās samazinājās līdz 71,2 miljardiem EUR, kas ir par 36 miljardiem EUR mazāk nekā 2016. gada martā, kad tas bija sasniedzis augstāko līmeni; un tas ir 42,1 % no kopējiem aizdevumiem klientiem. Pārdošana un norakstīšana līdz šim ir bijuši galvenie ienākumus nenesošu aizdevumu samazināšanas virzītājspēki, savukārt banku iekšējā spēja pārstrukturēt ienākumus nenesošus aizdevumus joprojām ir ļoti zema.

Hercules aktīvu aizsardzības shēmas sekmīgā un ātrā īstenošana varētu paātrināt ienākumus nenesošo aizdevumu samazināšanu četrās sistēmiskajās bankās. Shēma darbosies 18 mēnešu laikposmā, un plānotais valsts garantiju finansējums nepārsniegs 12 miljardus EUR. Visas četras sistēmiskās bankas ir paidušas interesi piedalīties shēmā un pašlaik attiecīgi atjaunina savas stratēģijas ienākumus nenesošu aizdevumu samazināšanai. Tagad galvenā uzmanība tiek pievērsta shēmas sekmīgai un savlaicīgai īstenošanai.

Iestādes strādā pie pašlaik spēkā esošo sadrumstaloto maksātnespējas regulējumu reformēšanas, kas tuvākajā laikā veicinātu privātā un publiskā parāda dzīvotspējīgu samazināšanu, vienlaikus paātrinot esošo instrumentu īstenošanu ienākumus nenesošu aizdevumu neregulējumam un to efektivitātes uzlabošanai. Turpmāk izklāstītās darbības tiek uzraudzītas un novērtētas pastiprinātās uzraudzības ietvaros kā daļa no **pastāvīgām saistībām**, proti, *“turpināt īstenot reformas ar mērķi atjaunot banku sistēmas stabilitāti, tostarp ienākumus nenesošo aizdevumu neregulējuma centienus.”*

- **Maksātnespējas regulējuma saskaņošana:** uz priekšu virzās sagatavošanās darbs pie uzņēmumu un privātpersonu maksātnespējas režīmu saskaņošanas un integrācijas, un jauno regulējumu ir paredzēts pieņemt līdz 2020. gada aprīļa beigām. Neatkarīgi no jaunā regulējuma īstenošanas galvenās dzīvesvietas aizsardzības shēmas darbības termiņš arī beigsies aprīļa beigās. Paredzams, ka ar jauno sistēmu cita starpā tiks novērsti pašreizējie juridiskie šķēršļi, kas traucē novērst pārmērīgas parādsaistības un esošo regulējumu procesuālo sarežģītību, un veicināta kreditoru sadarbība. Iestādes apsver iespēju izstrādāt regulējumu, kas sākotnēji balstītos uz ārpustiesas izlīgumu, ko atbalstītu ar elektroniskajiem līdzekļiem, lai mēģinātu panākt mierizlīgumu par parādu pārstrukturēšanu. Jaunā regulējuma sekmīga īstenošana lielā mērā būs atkarīga no maksātnespējas procesu efektīvas paātrināšanas un optimizēšanas tiesā. Iestādes ir

sagatavojušas tiesību akta projekta provizorisko izklāstu. Tas pašlaik tiek izvērtēts un apspriests ar iestādēm, gaidot tā sīkāku izstrādi.

- **Neizskatīto mājsaimniecību maksātnespējas lietu izskatīšana:** neizskatīto mājsaimniecību maksātnespējas lietu skaits 2019. gada decembra beigās pārsniedza 86 000, kas par aptuveni 50 % pārsniedz gada beigu mērķi, kurš tāpēc, ļoti iespējams, netiks sasniegts. Līdz 2019. gada decembra beigām bija gaidāms visaptverošs rīcības plāns, lai paātrinātu mājsaimniecību maksātnespējas lietu izskatīšanu. Tagad iestādes ir apņēmušās to iesniegt līdz 2020. gada marta beigām. Paredzams, ka tajā izmantos dažādas metodes, lai reālistiski saīsinātu laikposmu no lietas iesniegšanas līdz tās izskatīšanai tiesā un veicinātu iesniegto pierādījumu atbilstības kontroli. Šajā sakarā ir lietderīgi atzīmēt, ka iestādes ir iesniegušas arī tiesību akta priekšlikuma projektu par apmācības nodrošināšanu mirtiesnešiem, kuri nodarbojas ar mājsaimniecību maksātnespējas lietām.
- **Valsts garantēto aizdevumu, kurus pieprasīts atmaksāt, uzkrājuma samazināšana:** iestādes ir pastiprinājušas centienus un apņēmušās paātrināt rīcības plāna īstenošanu, lai samazinātu garantēto aizdevumu, kurus pieprasīts atmaksāt, joprojām ievērojamo uzkrājumu. Atjauninātajā plānā paredzēts līdz 2022. gada beigām apstrādāt visas pašlaik pieprasītās garantijas korporatīvajiem aizdevumiem un līdz 2023. gada beigām – pieprasītās garantijas aizdevumiem fiziskām personām. Paredzams, ka prasījumu apmaksa notiks tūlīt pēc tam, kad būs pabeigta katra prasījuma izskatīšana, izņemot i) prasījumus, par kuriem notiek tiesvedība un kurus nevar apmaksāt pirms tiesas lietas pabeigšanas, un ii) gadījumus, kad kreditoriem ir jāiesniedz papildu dokumenti. Šādos gadījumos paredzams, ka maksājumi tiks veikti viena papildu gada laikā pēc pieprasījuma apstrādes un tiks pilnībā pabeigti līdz 2025. gada beigām. Paredzams, ka plānotās uzkrājumu samazināšanas plāna fiskālās izmaksas tiks iekļautas vidēja termiņa fiskālās stratēģijas 2020. gada atjauninājumā. Nodrošinot ievērojamus maksājumus jau 2020. gadā ar redzamiem rezultātiem līdz gada vidum un turpinot pētīt veidus, kā vēl 2023. gadā apstrādāt garantijas, kas paredzētas 2024. gadam, tiktu uzlabota rīcības plāna efektivitāte un dots pareizais signāls attiecībā uz turpmākiem valsts maksājumiem finanšu sistēmai.
- **Galvenās dzīvesvietas aizsardzība:** joprojām maz tiek izmantota ieviestā galvenās dzīvesvietas aizsardzības shēma ar valsts subsīdiju, lai palīdzētu debitoriem sākt atmaksāt savus hipotekāros kredītus, un iestādes atkārtoti puda apņemšanos, ka aizsardzība beigsies 2020. gada aprīļa beigās.
- **E-izsoles:** līdz šim nav veikta visaptveroša analīze par iemesliem, kuri pašlaik neļauj e-izsoļu jomā sasniegt augstu panākumu rādītāju, tostarp par priekšlikumu ar iespējamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Iestādes ir informētas par tādu šķēršļu esamību, kuru rezultātā bieži neveiksmi piedzīvo e-izsoles, ko bankas rīko, lai likvidētu savu nodrošinājumu, un tās ir apņēmušās īstenot pasākumus, lai novērstu procedūru ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus, jo īpaši izstrādājot efektīvu procesuālu mehānismu cenu korekcijas pieprasījumu izskatīšanai.
- **Citas iniciatīvas:** Eiropas iestādes atzinīgi vērtē to, ka ir atjaunots labvēlīgais nodokļu režīms aizdevumu norakstīšanai, kura termiņš beidzās 2018. gada beigās, jo tas palielinās stimulus veikt parādu pārstrukturēšanu. Iestādes pabeidza izvērtēt reformētā Civilprocesa kodeksa īstenošanu, kura mērķis ir palielināt tiesvedības efektivitāti un

paātrināt civillietu izskatīšanu, un paredzams, ka līdz 2020. gada jūlija vidum tiks pilnībā izstrādāts formulējums un iespējamie priekšlikumi tiesību aktu pieņemšanai turpmākiem uzlabojumiem.

Grieķijas Finanšu stabilitātes fonds turpināja īstenot savas akcionāra tiesības četrās sistēmiskajās bankās. Pēdējā pārskata periodā tas galveno uzmanību pievērta banku pārvaldības uzlabošanai, to darījumdarbības modeļu novērtēšanai un atbalsta pakāpeniskas samazināšanas stratēģijas īstenošanas gaitai. Sarunas starp fondu un Finanšu ministriju par citu iestāžu iespējamo iesaisti atsavināšanas pēdējā posmā un fonda pārvaldes struktūru un personāla juridisko aizsardzību vēl nav pabeigtas. Fonda neatkarības saglabāšana ir banku sektora stabilitātes atjaunošanas procesa stūrakmens.

DARBA UN PREČU TIRGI UN KONKURĒSPĒJA

Iestādes gatavo jaunu valsts izaugsmes stratēģiju. Jaunā stratēģija gūs labumu no augsta līmeņa ekspertu grupas⁽⁸⁾ ieguldījuma, un to paredzēts pabeigt līdz 2020. gada vidum. Paredzams, ka tajā tiks noteiktas visaptverošas un īstenojamas vidēja termiņa reformu prioritātes, lai veicinātu eksportu un ieguldījumus. Pēc tam, kad 2019. gada oktobrī tika pieņemts Attīstības likums, iestādes gatavo arī sekundāros tiesību aktus, kas ir priekšnosacījums, lai jaunais regulējums būtu pilnībā darbotiespējīgs.

Iestādes apņēmas aizsargāt konkurētspēju, katru gadu pārskatot minimālo algu, ņemot vērā Grieķijas tiesību aktu prasību aizsargāt arī pirkctspēju. Izmantojot Eiropas Komisijas tehniskā atbalsta projektu, ko īsteno Pasaules Banka, tiek gatavots *ex post* novērtējums par pēdējo minimālās algas palielinājumu un jauniešu algas, kas mazāka par minimālo algu, atcelšanu, kas notika 2019. gada februārī. Pēc šā *ex post* novērtējuma, apspriešanās ar sociālajiem partneriem un neatkarīgu ekspertu komitejas ieteikumiem ir paredzams, ka valdība 2020. gada jūnijā noteiks jauno minimālās algas līmeni. Saskaņā ar tiesisko regulējumu tam būtu jābalstās uz ekonomikas pamatu analīzi un patiesu dialogu ar sociālajiem partneriem.

Iestādes ir pabeigušas 2017.–2019. gada rīcības plāna cīņai pret nedeklarētu darbu īstenošanu (konkrētas 2019. gada beigu saistības) un pašlaik gatavo turpmākos pasākumus. Iepriekšējais rīcības plāns veicināja integrētu pieeju nedeklarētam darbam, tostarp pasākumus, kas stiprina sadarbību starp dažādām iestādēm un uzlabo spēju atklāt nedeklarētu darbu. Iestādes patlaban izstrādā turpmākos pasākumus pēc šā rīcības plāna.

Iestādes ir sagatavājušas rīcības plānu aktīvas darba tirgus politikas jauna īstenošanas modeļa paplašināšanai visā valstī, tādējādi virzoties uz to, lai pabeigtu sociālās solidaritātes ienākumu shēmas ieviešanu (konkrētas 2019. gada beigu saistības). Atjauninātajā rīcības plānā galvenā stratēģiskā uzmanība ir pievērsta ilgtermiņa un ilgtspējīgas nodarbinātības izaugsmes veicināšanai, izmantojot integrētu un mērķtiecīgu pieeju. Pēc sākotnējā izmēģinājuma projekta jauno īstenošanas modeli paredzēts paplašināt, iekļaujot trīs citus reģionus, ņemot vērā iespējamu ieviešanu valsts mērogā.

Iestādes ir uzsākušas vērienīgu visaptverošas izglītības reformas programmu. Tas pārsniedz Eurogrupas saistības, un ir būtiska makroekonomikas un sociālajai politikai, jo tā risina prasmju neatbilstības problēmu, veicina izaugsmi un palīdz mazināt nabadzību un

⁽⁸⁾ To veido atzīti eksperti, un to vada Nobela prēmijas laureāts ekonomikā *Christopher Pissarides*.

uzlabot situāciju sociālajā jomā. Reformas ir vērstas uz tādām problēmām kā valsts skolu kvalitātes uzlabošana, profesionālās izglītības un apmācības pilnveidošana un augstākās izglītības iestāžu kvalitātes veicināšana, lai novērstu prasmju trūkumu⁽⁹⁾. Ar jaunu likumu par augstāko izglītību ir paredzēts uzlabot augstākās izglītības iestāžu novērtēšanu un akreditāciju un sasaistīt universitāšu finansējumu ar to sniegumu, un vienlaikus tiek gatavotas vairākas izmaiņas obligātajā izglītībā, tostarp obligātas divu gadu pirmsskolas programmas ieviešana.

Nepilnīgas institucionālās kārtības dēļ ir apgrūtināta virzība uz priekšu ekonomikas diplomātijas un tirdzniecības veicināšanas jomās, kuras, paredzams, palīdzēs stiprināt Grieķijas eksporta rādītājus. Tiesību akts, ar kuru paplašina Ārlietu ministrijas pilnvaras un pienākumus ekonomikas diplomātijas jomā, kavējas, un paredzams, ka tas tiks pabeigts 2020. gada martā, savukārt pati stratēģija ir jāpabeidz līdz 2020. gada aprīlim. Stabila juridiskā pamata izveide vienotajai iestādei un starpiestāžu struktūru pielāgošana ir priekšnosacījumi, lai iestādes šajā jomā panāktu sinerģiju un politikas saskaņotību.

Neraugoties uz dažiem kavējumiem, ko galvenokārt izraisa faktori, kurus iestādes nespēj kontrolēt, darbs ar ieguldījumu licencēšanu lielā mērā virzās uz priekšu, un iestādes joprojām ir apņēmības pilnas pabeigt reformu noteiktajos termiņos. Iestādes pastiprināja reformu koordinējošā attiecīgā dienesta administratīvās spējas un ar Eiropas Komisijas starpniecību ir nodrošinājušas turpmāku tehnisko atbalstu atlikušajam darbam. Līguma parakstīšana par IT sistēmas iepirkumu, kas ir pirmais solis ceļā uz pilnīgu IT sistēmas izvēršanu (konkrētas 2019. gada beigu saistības), ir aizkavējusies, ņemot vērā sarežģījumus, kas radās konkursa procesā un kurus iestādes nespēj kontrolēt. Darbs pie pārbaužu pamatlikuma īstenošanas (konkrētas 2020. gada vidus saistības) virzās uz priekšu, izņemot dažas aizkavēšanās. Iestādes joprojām arī apņēmušās, neraugoties uz dažiem kavējumiem, ievērot konkrēto 2020. gada vidus saistību termiņu licencēšanas procedūru vienkāršošanai pārējās ekonomikas nozarēs.

Iestāžu mērķis ir līdz 2020. gada vidum pabeigt traucējumu klasifikācijas pārskatīšanu, t. i., labu laiku pirms konkrētajām 2021. gada vidus saistībām, un tās arī strādā pie turpmākiem pasākumiem, lai uzlabotu vides licencēšanas un inspekcijas sistēmas. Lai līdz 2020. gada vidum pieņemtu attiecīgos sekundāros tiesību aktus, iestādes parakstīja līgumu ar tehnisko konsultantu, kurš palīdzēs tām saskaņot traucējumu klasifikāciju ar vides klasifikācijas sistēmu. Plānotie papildu pasākumi licencēšanas regulējuma uzlabošanai ietver vides atļauju atjaunošanas un grozīšanas procesa vienkāršošanu, ārējo vides novērtētāju sertifikāciju, inspekciju administratīvā regulējuma reorganizāciju un ārējo inspektoru sertifikāciju. Pēdējais no minētajiem pasākumiem būtu svarīgs solis ceļā uz to, lai novērstu pašreizējās izpildes sistēmas nepilnības. Iestādes patlaban arī pārskata dažas iepriekšējās administrācijas tiesību aktos noteiktās normas, lai apzinātu jebkādas iespējamās novirzes no ieguldījumu licencēšanas reformas principiem nolūkā līdz 2020. gada septembrim pieņemt visus nepieciešamos grozījumus. Nemitīgā šo reformu koordinējošā attiecīgā dienesta

⁽⁹⁾ Grieķijas rādītāji attiecībā uz prasmju atbilstības dimensiju Eiropas prasmju indeksā ir vieni no zemākajiem ES dalībvalstīs, un tai ir viens no lielākajiem augstskolu absolventu pārāk augstas kvalifikācijas īpatsvaram (31,6 %) un viena no lielākajām kvalifikācijas neatbilstībām ES dalībvalstu starpā. To apstiprina arī jaunākie PISA rezultāti, saskaņā ar kuriem Grieķijas reitings ir ievērojami zemāks par ESAO vidējiem rādītājiem rakstpratības, matemātikas un zinātnes jomās. Digitālās izglītības jomā tikai 46 % cilvēku vecumā no 16 līdz 74 gadiem, šķiet, piemīt vismaz digitālās pamatprasmes, bet 31 % vispār nav digitālo prasmju (ES vidējais rādītājs – 17 %). Šīs problēmas ir uzsvērtas arī Komisijas 2020. gada ziņojumā par Grieķiju, ko pieņēma 2020. gada 26. februārī līdztekus šim ziņojumam (COM(2020) 507).

iesaistīšanās un pastiprinātā loma, veicot turpmāko tiesību aktu pārbaudi, nodrošinātu šīs reformas nepārtrauktību.

Kadastra projekts kopumā labi virzās uz priekšu, taču termiņi bija jāpielāgo, ņemot vērā iepriekš sakrājušos kavējumus. Īpašuma deklarāciju novēlotas iesniegšanas problēma, kas bija palēninājusi kadastrālās kartēšanas procesu, lielā mērā ir pārvarēta, un vairumā jomu var uzsākt nākamo kartēšanas posmu. Tomēr, ņemot vērā iepriekš sakrājušos kavējumus, ir pamatoti pārskatīt kadastrālā projekta ceļvedi, lai ticami atjauninātu grafikus un starpposma pasākumus. Šajā sakarā kadastrālās kartēšanas pabeigšanas termiņš ir pārcelts no 2021. gada vidus uz 2022. gada maiju, nosakot starpposma mērķus. Projektam ir vispārējs impulss, un iestādes izrāda nopietnu atbildības uzņemšanos, nodrošinot stabilu pamatu projekta galīgajai pabeigšanai. No institucionālā skatpunkta, lai paātrinātu virzību uz pilnīgu kadastrālās aģentūras izveidi (konkrētas 2020. gada vidus saistības), iestādes plāno nekavējoties atvērt reģionālos birojus visā Grieķijā un piešķirt tiem pilnvaras atvērt iecerētos vietējos apakšbirojus.

Virzība uz Grieķijas enerģijas tirgus saistību izpildi turpinājās, sākotnēji iesniedzot pārskatītus priekšlikumus, lai mēģinātu kļiedēt pretmonopola bažas līdz pilnīgai lignīta izmantošanas pakāpeniskai izbeigšanai, kā arī noformējot vispārēju stratēģiju enerģētikas un klimata jomā. Tas ir solis ceļā uz to, lai kļiedētu atlikušās bažas konkurences jomā, kas saistītas ar valsts elektroenerģijas uzņēmuma privilēģētu piekļuvi ar lignītu darbināmai elektroenerģijas ražošanai, un lai beidzot izpildītu Komisijas lēmumu un Tiesas spriedumus. Ilgušo kropļojumu novēršana vairumtirgū (tostarp pretmonopola saistību tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas tagad aptvers **konkrētās 2019. gada beigu saistības**, ietverot papildu pasākumus enerģētikas nozarē) palielinās konkurences līmeni Grieķijas elektroenerģijas tirgū, radot pamatu turpmākiem ieguldījumiem un palīdzot Grieķijai veikt reformas enerģētikas nozarē. Šajā sakarā ir svarīgi atzīmēt, ka Grieķija ātrāk par dažām citām dalībvalstīm 2019. gada decembrī pieņēma nacionālo enerģētikas un klimata plānu saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību. Šajā plānā izklāstīta Grieķijas enerģētikas stratēģija 2030. gadam, kuras pamatā ir lignīta ražotņu priekšlaicīga dezekspluatācija, un pausta apņemšanās palielināt atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanu, energoefektivitāti un CO₂ emisiju samazinājumu. Lai pārvarētu ar pāreju saistītās sociālās problēmas, tiek iedrošināta cieša sadarbība ar Komisiju, tai skaitā saskaņā ar Eiropas zaļā kursa investīciju plānu un Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu.

Elektroenerģijas tirgus mērķmodeļa īstenošana (konkrētas saistības, kuru termiņš ir mainīts uz 2020. gada vidu) lielā mērā virzās uz priekšu saskaņā ar grafiku. Kopš pēdējā ziņojuma Grieķija ir spērusi soļus uz priekšu, piemēram, apstiprinājusi tūlītēju darījumu tirgu tīrvērtes noteikumu kopumu. Gandrīz visi atlikušie tehniskie noteikumi ir iesniegti apstiprināšanai regulatīvajā iestādē. Ir veikts turpmāks darbs, lai bez nepamatotas kavēšanās pēc tūlītējo darījumu tirgus darbības uzsākšanas nodrošinātu vietējā tirgus sasaisti ar Bulgārijas un Itālijas tirgiem.

GRIEĶIJAS AKTĪVU UN LĪDZDALĪBAS KORPORĀCIJA

Turpinās Grieķijas Aktīvu un līdzdalības korporācijas darbs pie galvenajām jomām, uz kurām attiecas saistības pret Eurogrupu. Kopš ceturrtā pastiprinātas uzraudzības ziņojuma publicēšanas 2019. gada novembrī ir panākts progress valstij piederošu uzņēmumu korporatīvās pārvaldības uzlabošanā (tostarp valdes pārskatos un atalgojuma politikā). Turklāt korporācija pievērš lielāku uzmanību darbības uzlabojumiem valstij piederošos

uzņēmumos. Ļoti svarīgs uzdevums šajā sakarā būs efektīvi risināt būtiskos Grieķijas Pasta darbības un finanšu jautājumus un sadarboties ar iestādēm, lai finansētu pārstrukturēšanas plānu saskaņā ar ES valsts atbalsta regulējumu. Iestādes ir izrādījušas lielu ieinteresētību korporācijas svarīgajā darbā un atbalstu tam. Tikmēr attiecībā uz visiem uzņēmumiem ir uzsākts koordinācijas mehānisms starp iestādēm un korporāciju, astoņu uzņēmumu pilnvarojumi ir pabeigti un iesniegti Ministru kabineta komitejai, un notiek darbs pie ministriju norādījumu atjaunināšanas. Korporācija turpina īstenot savu stratēģisko plānu (**pastāvīgas saistības**) un uzrauga galvenos darbības rādītājus, ko tā ir noteikusi saviem meitasuzņēmumiem. Valsts īpašumu uzņēmuma nekustamā īpašuma portfeļa potenciāla pilnīga izmantošana joprojām ir būtisks izaicinājums, bet drīzumā būtu jāpabeidz pārbaude attiecībā uz papildu nekustamā īpašuma aktīvu nodošanu. Olimpiskā sporta centra (OAKA) nodošana, kas bija konkrētas 2018. gada beigu saistības, aizkavēsies praktisku sarežģījumu dēļ, no kuriem nav iespējams izvairīties īpašuma statusa dēļ.

Iestādes saglabāja impulsu privatizācijas procesā, par ko liecina labais progress, kas panākts attiecībā uz vairākiem darījumiem. Būs ļoti svarīgi turpināt centienus, lai sekmīgi pabeigtu šo projektu. Kā minēts iepriekšējos ziņojumos, turpmāk minēto galveno projektu grafiku ir ietekmējuši kavējumi vai faktori, kurus iestādes lielā mērā nespēj kontrolēt. Kopumā iestādes turpina pastāvīgi virzīties uz priekšu aktīvu attīstības plāna īstenošanā (**pastāvīgas saistības**). Konkrētāk:

- **Hellinikon (konkrētas 2018. gada beigu saistības).** Lai gan konkursa process kazino licences piešķiršanai var aizkavēties tādu faktoru dēļ, kurus valdība nevar ietekmēt, iestādes strādā pie tā, lai pabeigtu pārējos pirms darījuma veicamos nosacījumus. Tās ir pieņēmušas sekundāros tiesību aktus par lielpilsētas parku un par attīstības un urbanizācijas zonējuma teritorijām, un visas iesaistītās puses ir panākušas vienošanos par *Hellinikon* teritorijas sadalīšanu, savukārt iestādes pašlaik veic pasākumus, lai pabeigtu dažus neatrisinātos jautājumus saistībā ar atlikušo publisko un privāto lietotāju pārvietošanu un ēku legalizācijas un nojaukšanas procesu.
- **Alimos jahtu piestātne (konkrētas 2019. gada vidus saistības).** Revīzijas palāta apstiprināja konkursa procedūru 2019. gada 26. jūnijā. Darījuma finansiālā slēgšana ir aizkavējusies galvenokārt saistībā ar laiku, ko bankas veltījušas uzticamības pārbaudes procesam, kas vajadzīgs darījuma finansēšanai.
- **Hellenic Petroleum (konkrētas 2019. gada vidus saistības).** Pēc tam, kad plānotā akciju vairākuma pārdošana neizdevās, finansiālā slēgšana nenovēršami saskarsies ar ievērojamu kavēšanos. Pārskatītā struktūra un grafiks būtu jānosaka, pamatojoties uz to, kas Grieķijai ir komerciāli un stratēģiski visizdevīgāk. Iestādēm vēl jāpieņem lēmums par šo pieeju, un paredzams, ka līdz 2020. gada martam tiks izstrādāts provizorisks grafiks.
- **Atēnu starptautiskās lidostas pārdošana 30 % apmērā (konkrētas 2019. gada beigu saistības).** Konkursa procedūra norit labi. Grieķijas Republikas Aktīvu attīstības fonda (TAIPED) Direktoru padome 2020. gada 31. janvārī nolēma, ka deviņas ieguldījumu puses ir kvalificētas pāriet pie saistošo piedāvājumu posma, tādējādi faktiski uzsākot šo posmu. Darījuma finansiālā noslēgšana ir gaidāma līdz gada beigām.

- **Valsts gāzes korporācija (konkrētas 2019. gada beigu saistības).** 2019. gada novembrī tika pieņemti tiesību akti, kas vajadzīgi uzņēmuma daļējai sadalīšanai un Aktīvu attīstības fonda pilnas daļas (t. i., 65 %) pārdošanai. Starptautiskā konkursa process par *DEPA Infrastructure* tika uzsākts 2019. gada 9. decembrī, fondam un *Hellenic Petroleum* darbojoties kā līdzpārdevējiem (piedāvājot 100 % no *DEPA Infrastructure* akciju kapitāla). 2020. gada 23. janvārī tika uzsākts starptautiskais konkursa process par *DEPA Commercial* akciju kapitāla pārdošanu 65 % apmērā.
- **Egnatia (konkrētas 2019. gada beigu saistības).** *Egnatia* automaģistrāles ilgtermiņa koncesiju raksturo sistemātiska kavēšanās un problēmas, kas liecina par atbildības neuzņemšanos. Iestādes ir uzsvērušas savu stingro apņemšanos turpināt darījumu. Kopš pēdējā pastiprinātas uzraudzības ziņojuma darbībā tika ieviestas trīs iebraukšanas nodevu iekasēšanas stacijas, savukārt iestādēm tika iesniegts detalizēts ceļvedis ar konkrētu grafiku visu vajadzīgo, vēl nepabeigto darbību īstenošanai līdz 2020. gada maijam. Ir sākusies ceļveža īstenošana, un būs svarīgi balstīties uz gūtajiem panākumiem un veikt visus vajadzīgos pasākumus labu laiku pirms saistošu piedāvājumu iesniegšanas pārskatītā termiņā – 2020. gada 26. jūnijā.
- **Reģionālās ostas (konkrētas 2019. gada beigu saistības).** Iestādes pozitīvi vērtē to, ka tiek nodrošināta elastība attiecībā uz privatizācijas darījuma struktūras izvēli (t. i., apakškoncesija, pašu kapitāla pārdošana), lai katrai ostai varētu izvēlēties labāko privatizācijas darījuma struktūru. Parlaments 12. februārī pieņēma attiecīgo tiesību aktu grozījumu, savukārt Aktīvu attīstības fonds ir uzsācis procesu, lai pieņemtu darbā ārējos konsultantus kapitāla pārdošanai četrās ostās.

VALSTS PĀRVALDE

Iestādes veic pasākumus, lai virzītu uz priekšu digitālo pārvaldību, kas ir viena no vismazāk attīstītajām Eiropas Savienībā. Neraugoties uz dažiem kavējumiem, paredzams, ka līdz 2020. gada martam tiks pabeigta jauna “digitālā Bībele”, kurā būs izklāstīti valsts pārvaldes projekti, kā arī pasākumi vispārējās digitalizācijas rezultātu uzlabošanai. Lai to efektīvi īstenotu, būtiska nozīme būs skaidrībai par pārvaldes uzdevumiem un pienākumiem. Ir panākts progress svarīgos projektos, piemēram, vienotas elektronisko pakalpojumu platformas (gov.gr) izveidē, publisko sistēmu sadarbības palielināšanā un iedzīvotājus ietekmējošo procesu vienkāršošanā un digitalizācijā. Grieķijas prioritāte būtu arī turpmāka to procesu vienkāršošana, kas rada slogu uzņēmumiem.

Turpinās valsts pārvaldes pastāvīgo sekretāru iecelšana, un ir atsākts direktoru atlases process. Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju iecelšana pastāvīgo sekretāru amatā būtu jāpabeidz līdz 2020. gada martam, savukārt direktoru amata vietas ir paredzēts aizpildīt līdz 2020. gada augustam. Būs ļoti būtiski nodrošināt, lai plānotajos juridiskajos grozījumos attiecībā uz direktoru un nodaļu vadītāju turpmāko iecelšanu amatā tiktu saglabāta Augstākās ierēdņu personāla atlases padomes (ASEP) loma šajā procesā.

Iestādes ir panākušas zināmu progresu, izveidojot atklātu atlases procesu attiecībā uz augstākā līmeņa vadītāju amatiem publiskā sektora struktūrās ⁽¹⁰⁾, ko paredzēts ieviest līdz 2020. gada maijam. Atklāta atlases procesa kā standarta sistēmas īstenošana attiecībā uz

⁽¹⁰⁾ Grieķijas kontekstā šīs publiskā sektora struktūras tiek dēvētas par publisko tiesību juridiskām personām un privāto tiesību juridiskām personām.

minētajām juridiskajām personām būs ļoti noderīga, lai stiprinātu viņu profesionālo pārvaldību un sniegtu skaidru vēstījumu par turpmāku valsts pārvaldes depolitizāciju. Gadījumā, ja uz dažām struktūrām šis standarta regulējums neattieksies, ņemot vērā specifiskās sabiedriskās kārtības funkcijas, būtu pamatoti izņēmumus noteikt līdz minimumam, pamatojoties uz skaidriem kritērijiem, un nodrošināt, ka regulējums paredz minēto struktūru efektīvu pārvaldību.

Iestādes ir panākušas pastāvīgu progresu cilvēkresursu pārvaldības stratēģijas izstrādē, un ir pabeigta lielākā daļa digitālo struktūrshēmu un darba aprakstu (konkrētas 2019. gada beigu saistības). Tomēr dažas lielas struktūras (tostarp Sociālās apdrošināšanas fonds (EFKA) un Nodarbinātības fonds (OAED)) joprojām ir pilnā mērā jāiesaista šajā pasākumā, kas ir iestāžu prioritāte, lai pabeigtu ieviešanu līdz 2020. gada aprīļa beigām. Mobilitātes sistēma un darbības novērtējums ir stingri ieviests visā valsts pārvaldē, un tiek plānoti pielāgojumi, lai vēl vairāk uzlabotu to efektivitāti. Iestādes 2019. gada oktobrī ieviesa sistēmu, kas ļauj publiskā sektora struktūrām sasaistīt katru darbinieku ar konkrētu darba aprakstu, tādējādi izveidojot saikni ar vienotā maksājuma iestādi. Iestādēm ir līdz 2020. gada aprīlim jāpārbauda pilnīga atbilstība šai sistēmai.

Iestādes plāno turpināt uzlabot personāla atlases sistēmu un izveidot saskaņotu pieeju amatu klasifikācijas sistēmas racionalizēšanai. Ir izveidota komiteja, lai pārskatītu Augstākās ierēdņu personāla atlases padomes (ASEP) pilnvarojošo tiesību aktu nolūkā vienkāršot un paātrināt darbā pieņemšanas procesus. Šajā sakarā būtu svarīgi, lai plānotā Augstākās padomes reorganizācija palielinātu arī tās spēju efektīvi uzņemties jaunos tai uzticētos pienākumus, piemēram, pārraudzīt valsts pārvaldes vadītāju atlasī.

Saskaņā ar konkrētajām saistībām iestādes ir apstiprinājušas savu nodomu līdz 2020. gada vidum pieņemt jaunu kodifikācijas likumu attiecībā uz Darba likuma kodeksu un Darba reglamentējošo noteikumu kodeksu. Iestādes ir cieši apņēmušās īstenot šo iniciatīvu, jo tās uzskata kodifikācijas procesu par iespēju veikt pašreizējā tiesiskā regulējuma rūpīgu pārskatīšanu. Šajā sakarā palīdzēs vairākas Izpildvaras likuma tiesību normas, tostarp Centrālās kodifikācijas komitejas atjaunošana, un būs svarīgi šim uzdevumam veltīt pietiekamus resursus, ņemot vērā tā sarežģītību.

Izpildvaras likuma jaunie noteikumi par labu likumdošanas procesu stājās spēkā 2020. gada janvārī, un paredzams, ka tie uzlabos tiesību aktu kvalitāti un ievērojami samazinās nesaistītus un pēdējā brīža grozījumus. Jaunā sistēma ietver visaptverošus ietekmes novērtējumus, standarta sabiedriskās apspriešanas un uzlabotu kvalitātes kontroli, savukārt atlasītajiem darbiniekiem tiks nodrošināta atbilstoša apmācība. Iniciatīvai ir potenciāls ievērojami uzlabot likumdošanas procesa skaidrību un saskaņotību, pozitīvi ietekmējot investīciju vidi, un izšķiroša nozīme būs tās rūpīgai īstenošanai. Tiesību aktā ir ietverti arī noteikumi par parakstīšanas pilnvaru deleģēšanu neparitiskā līmenī, kura stājās spēkā 2020. gada februārī. Pēc tās izpildes tiek lēsts, ka aptuveni 80 % no visiem katrā ministrijā pieņemtajiem lēmumiem tagad tiks parakstīti ģenerāldirektoru līmenī.

Pastāvīgo darbinieku pieņemšana darbā notiek saskaņā ar cilvēkresursu plānu, savukārt pagaidu darbinieku skaita pieauguma tendence ir palēninājusies, un paredzams, ka 2020. gadā šis līmenis vēl vairāk samazināsies. Saskaņā ar sākotnējiem datiem 2019. gadā darbā pieņemto pastāvīgo ierēdņu skaits bija ievērojami mazāks nekā darba attiecības pārtraukušajiem ierēdņiem, galvenokārt pensionēšanās dēļ. Paredzams, ka pagaidu darbinieku skaits 2020. gadā tiks samazināts pēc pagaidu skolotāju un mājas aprūpes amata vietu plānotās pārveides par pastāvīgām amata vietām saskaņā ar darbā pieņemšanas

plānu. Operatīvā līmenī iestādes plāno pasākumus, lai uzlabotu uzraudzības un vadības spējas saistībā ar pagaidu darbiniekiem.

Lai gan jaunie noteikumi par algām rada bažas attiecībā uz vienotās algu sistēmas integritāti, ir gūti panākumi, lai stiprinātu centrālo kontroli pār algu sistēmu un darbā pieņemšanas procedūrām. Ar vairākiem tiesību aktu grozījumiem ir ieviesti papildu izņēmumi vienotajā algu sistēmā, jo īpaši attiecībā uz pabalstiem. Lai pārvaldītu algu sistēmas integritātes riskus, iestādes nolēma vispirms izveidot starpministriju komiteju, kurai būtu pilnvaras nodrošināt vispārēju saskaņotību un pastiprināt kontroli, vienlaikus apsverot papildu pasākumus, kas vēl vairāk palīdzētu ierobežot riskus. Pozitīvi ir tas, ka jaunākie primārie tiesību akti, kas ļauj reorganizēt Vienotā maksājuma iestādi, ir devuši iespēju īstenot ilgi atlikto IT projektu, kura mērķis ir izveidot integrētu un pilnībā digitalizētu algu saraksta sistēmu visiem vispārējās valdības darbiniekiem. Iestādes pašlaik apsver, kā turpināt īstenot šīs reformas pēdējo posmu, kas nozīmētu pilnvarot Vienotā maksājuma iestādi veikt arī visu algu ieskaitu.

TIESISKUMS

Uz priekšu virzās pakāpeniskā pāreja uz juridisko dokumentu obligātu elektronisku iesniegšanu un apstrādi, sākot ar administratīvajām jurisdikcijām (konkrētas 2019. gada beigu saistības). Ņemot vērā projekta sarežģītību, iepriekš tika panākta vienošanās, ka pilnīga ieviešana visās tiesās līdz 2019. gada beigām nav tehniski iespējama un ka saistības tiktu izvērtētas, pamatojoties uz progresu integrētās tiesu lietu pārvaldības sistēmas otrajā posmā, lai pilnīga ieviešana tiktu īstenota 36 mēnešu laikposmā pēc attiecīgā līguma aktivizēšanas.

Iestādes ar zināmu kavēšanos virza uz priekšu uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus integrētās tiesu lietu pārvaldības sistēmas otrajam posmam (konkrētas 2020. gada vidus saistības). Pēc dažiem kavējumiem iekšējās pārvaldības izmaiņu dēļ iestādes apņēmas drīzumā to publicēt. Ņemot vērā uzkrātos iepriekšējos kavējumus, tehniski nav iespējams sākotnējā termiņā – līdz 2020. gada vidum – pilnībā īstenot integrētās tiesu lietu pārvaldības sistēmas otro posmu. Tāpēc ir pamatoti novērtēt saistības, pamatojoties uz attiecīgās konkursa procedūras pabeigšanu līdz 2020. gada beigām un 36 mēnešu īstenošanas plānu projekta pabeigšanai, kas arī ir paredzēts konkursa dokumentācijas projektā.

Pēc vairāku tiesību aktu grozījumu pieņemšanas tiek pakāpeniski ieviests obligātās mediācijas regulējums, kuras stāšanās spēkā divreiz tika atlikta. Ar 2019. gada novembrī pieņemto tiesību aktu tika ieviests pārskatīts mediācijas regulējums, kas no jauna definēja to strīdu kategorijas, uz kuriem attiecas obligātā mediācija, minimālās mediācijas izmaksas un vairākus procesuālos un tehniskos aspektus. Obligātās mediācijas pirmā posma īstenošana sākās 2020. gada 15. janvārī, aptverot konkrētas strīdu kategorijas ģimenes tiesību jomā, un otrais posms notiks 2020. gada martā, attiecinot to arī uz parastām procedūrām pirmajā instancē.

Jaunizveidotā Valsts Pārredzamības iestāde tiek veidota pakāpeniski, vienlaikus turpinoties Valsts pretkorupcijas rīcības plāna īstenošanai. Tiek plānots, ka iestāde pilnībā sāks darboties 2020. gada novembrī. Rīcības plāna īstenošana kopumā virzās uz priekšu, lai gan vēl ir jāpieņem daži ļoti būtiski lēmumi. Piemēram, tiesiskais regulējums attiecībā uz līdzekļu atguves dienestu un līdzekļu pārvaldības birojiem joprojām ir izstrādes stadijā, kas nozīmē turpmāku kavēšanos, pirms tiek ieviests šis nozīmīgais instruments cīņā

pret korupciju. Izšķiroša nozīme būs regulējuma īstenošanas ciešai uzraudzībai, tostarp attiecībā uz politisko partiju finansēšanu, finanšu noziegumu apkarošanu un iekšējo revīziju.

Atzinīgi vērtējams tiesību akta grozījums, ar ko groza Kriminālkodeksu un Kriminālprocesa kodeksu, lai gan joprojām pastāv zināmas bažas. 2019. gada jūnijā pieņemtais grozījums ir pazeminājis galveno aktīvas kukuļošanas statusu no kriminālnozieguma uz pārkāpumu. Lai gan šī statusa pazemināšana tika pakāpeniski izbeigta 2019. gada novembrī, tā ietekmēs vairākas pašlaik notiekošas lietas (sīkāku informāciju skatīt 2020. gada ziņojumā par valsti). Iestādes ir izveidojušas komiteju, lai līdz 2020. gada beigām īstenotu atlikušos ieteikumus, ko sniedza Pretkorupcijas starpvalstu grupa kriminālkodeksu jomā. Valsts Pārredzamības iestādei komitejā tiks piešķirts novērotāja statuss.